

A filozófia ideológiájának és kultúrájának megváltoztatása: Nem (csak) az észérvekkel

Sally Haslanger

Nyelvészeti és Filozófiai Tanszék
Massachusetts Institute of Technology

A düh mély kútja van bennem. Düh amiatt, ahogyan velem, mint egyénnel bántak a filozófiában; düh amiatt, ahogyan másokkal, akiket ismerek, bántak; és düh azok miatt a körülmények miatt, amelyek bizonyára sok nőt és kisebbséget érintenek a filozófiában, és sokakat arra készítettek, hogy távozzanak. Legtöbbször elfojtom ezt a dühöt, és elzárom. Amíg 1998-ban az MIT-re nem jöttem, állandó párbeszédet folytattam magammal arról, hogy abba hagyjam-e a filozófiát, sőt, lemondjak-e a kinevezésről, hogy valami mással foglalkozzak. A filozófia iránti mélyszéles szeretetem ellenére úgy tűnt, hogy nem éri meg. És én a nagyon szerencsések közé tartozom. Egyike azoknak, akik a szakma uralkodó mércéi szerint sikeresek voltak. Bármit is mondanak a számok a filozófiában dolgozó nőkről és kisebbségekről, a számok nem mondanak semmit. Lehet, hogy a dolgok bizonyos kontextusokban javulnak, de messze nem elfogadhatóak.

Nyílt diszkrimináció

A nők helyzete a filozófiában az elmúlt évtizedekben változott, és minden nő tapasztalata más és más. Én 1979-1985 között végeztem a Berkeley egyetemen. Öt iskolában töltöttem be tenure-track vagy tenure-track pozíciót. Jelenleg rendes professzor vagyok. De a teljes jogú professzorok rangja széles, és sok olyan nő van, mint például csodálatos kolléganőm, Judith Thomson, aki egy olyan korszakban jutott be, amikor a helyzet nagyon más volt, és szerintem sokkal rosszabb, mint az enyém. Tehát történt előrelépés. Ugyanakkor, hogy vannak olyan tendenciák, amelyek a szakmában töltött időm alatt is folytatódtak, mert ma is látom a bizonyítékát.

Miért nincs több nő az én kohorszomból a filozófiában? Mert nagyon kevesen voltunk, és sok volt a nyílt diszkrimináció. Azt hiszem, sok filozófus nincs tisztában azzal, hogy a nőknek a szakmában mivel kell megküzdniük, ezért hadd mondjak néhány példát. Az én évfolyamomban a Berkeley-n, valamint az előttem és utánam lévő két évfolyamban minden évben csak egy nő volt egy 8-10 fős osztályban. A két évvel előttem és a két évvel mögöttem lévő évfolyamon a nők kimaradtak, így öt egymást követő osztályban én maradtam az egyetlen nő. A doktori iskolában az egyik tanárom azt mondta nekem, hogy "soha nem látott még első osztályú női filozófust, és nem is számított rá, mert a nők képtelenek arra, hogy korszakalkotó gondolataik legyenek". Viccek céltáblája voltam, amikor kitüntetés kaptam az elővizsgámon, mivel mindenki viccesnek találta, hogy azt javasolta, csináltassak vérvizsgálatot, hogy megállapítsák, valóban nő vagyok-e. Egy filozófiai logika szemináriumon megkértek, hogy tartsak előadást egy történelmi személyiségről, amikor a többi (férfi) hallgató közül senki sem tartott előadást, és később megtudtam, hogy ez azért történt, mert a professzor azt feltételezte,

hogy a szakdolgozatomat a személyről fogom írni.

a filozófia története. Amikor a Penn-en fiatal oktatóként elmondtam egy idősebb kollégámnak, hogy férjhez megyek (egy másik filozófushoz, Stephen Yablo-hoz, aki akkor az UM-en dolgozott), a válasza az volt, hogy "Ó, nagyon sajnálom, hogy elveszítünk téged". Ez a 1989.

Ezeket az anekdotákat (és még sok más is van) nem azért említem, hogy szimpátiát keltsek, vagy mert különösen kirívóak, hanem azért, mert az ilyesmi még mindig állandóan előfordul. Amikor a 90-es évek közepén a Michigani Egyetemen tanultam, három egymást követő végzős hallgatói osztályban nem volt nő. Amikor ezt problémaként felvetették, az oktatók többsége észre sem vette. Sok tanszéken a nők szólóban találják magukat a karokon vagy a doktori iskolai évfolyamokon. A filozófiában gyakorlatilag minden kisebbség egyedül találja magát. Szólóként túlélni fájdalmas és nehéz folyamat, amiről alább bővebben szólok.

Ráadásul a nyílt diszkrimináció sem szűnt meg. Rengeteg olyan esetnek voltam tanúja, amikor egy nő státuszát megkérdőjelezték a doktori iskolában, mert nő volt, vagy mert gyermeke volt (vagy mert szülés miatt szabadságot vett ki, és így "érett" hallgatóként tért vissza a filozófiára), vagy mert távkapcsolatban élt. Valamilyen oknál fogva úgy tűnik, hogy ez a férfiak esetében soha nem jelent problémát. Sok olyan nőt ismerek, aki érdeklődik és tehetséges az M&E iránt, akiket arra bátorítottak, hogy etikát vagy filozófiatörténetet válasszanak. Még idén is megkerestek végzős női hallgatói csoportok és egyéni nők, hogy segítsék nekik stratégiát készíteni a problémákkal kapcsolatban, amelyekkel nőként szembesülnek a programjukban, olyan problémákkal, amelyek közé tartozik az állítólagos szexuális zaklatás, az ellenséges vagy hűvös légkör és a különböző igazságtalanságok. Olyan dékánok keresnek meg, akik újraértékelik a nők (és kisebbségek) kinevezéséről szóló döntéseket, hogy kommentáljam azokat a filozófiai normákat és gyakorlatokat, amelyek a jelek szerint hátrányos helyzetbe hozták az adott jelöltet. És én soha nem szűnök meg csodálkozni.

A lényeg az, hogy nem hiszem, hogy vakargatnunk kellene a fejünket, és azon gondolkodnunk, hogy mi a fene folyik itt, ami a nőket távol tartja a filozófiától. Tapasztalatom szerint nagyon nehéz olyan helyet találni a filozófiában, amely nem aktívan ellenséges a nőkkel és a kisebbségekkel szemben, vagy legalábbis nem feltételezi, hogy egy sikeres filozófusnak úgy kell kinéznie és viselkednie, mint egy (hagyományos, fehér) férfinak. És a legtöbb nő és kisebbség, aki kellően képzett ahhoz, hogy bejusson a filozófiai egyetemre, *választhat*. Nem kell elviselniük ezt a rossz bánásmódot. Sokan, akik felismerték, hogy a választási lehetőségekkel kapcsolatban van valami releváns, elmagyarázták nekem, hogy a nők azért nem a filozófiát választják, mert vannak más lehetőségeik, amelyek jobban fizetnek vagy nagyobb presztízsűek. Lehet, hogy ez egyesekre igaz, de ez nem úgy hangzik, mint azok a nők, akiket ismerek, és akik abbahagyták a filozófiát (és sokkal inkább úgy hangzik, mint azok a férfiak, akiket ismerek, és akik abbahagyták). A nők szerintem jó munkakörnyezetet akarnak, kölcsönös tisztelettel. A filozófia pedig

többnyire nem ezt kínálja.

Tudattalan előítéletek, sémák

A sémák jelenleg a legmeggyőzőbb modellt nyújtják a tudattalan előítéletek megértéséhez (Valian 1998).

A séma alapgondolata a következő:

olyan mentális konstrukció, amely - mint a neve is mutatja - sematikus vagy rövidített formában tartalmazza valakinek egy személyről vagy eseményről, illetve személyek vagy események csoportjáról alkotott elképzelését. Tartalmazza a személy vagy csoport fő jellemzőit az észlelt szemszögekből, valamint az e jellemzők közötti kapcsolatot." (Valian 1998).

A sémák némileg úgy működnek, mint a hipotézisek:

Ezek elvárásokat támasztanak. Olyan módon értelmezik a viselkedést, amely inkább összhangban van a sémával, mintsem ellentmondásban van vele. Magyarázatokat adnak ott, ahol az adatok hiányoznak vagy nem egyértelműek. Irányítják az új információk keresését. A kivételek kezelésének valószínűsíthető módjává teszik az altípusok meghatározását. (Valian 1998)

A sémák azonban gyakran primitívebbek, mint a hipotézisek, és inkább a körülményekre adott válaszként kialakított diszpozíciók mintakészletei. A sémák jellemzően interszjektívek is, oly módon, ahogyan az egyén hipotézisei nem azok.

Problémák akkor merülnek fel, ha a sémák ütköznek. Valian a katonaságban szolgáló nők példáját hozza fel (Valian 1998, 122-3). A nőkre vonatkozó séma azt feltételezi, hogy a nők életadóak és gondoskodóak. A katonaságra vonatkozó séma természetesen azt feltételezi, hogy a katonák életelvonóak és agresszívek. Ilyen esetekben nehéz elfogadni bármit, ami mindkét séma példányának tűnik. Minél mélyebbek a sémák, annál nehezebb elviselni egy ellentétes esetet.

A sémaütközéseket többféleképpen lehet feloldani (Valian 6. fejezet 1998.). Például:

- eltüntetni a nehéz eseteket, figyelmen kívül hagyva őket vagy kiszorítva őket.
- módot találnak arra, hogy úgy tegyenek, mintha a sémák hamis feltételezései megmaradnának. (A sikeres filozófusnők mégiscsak férfiak/férfiasak!)
- kivételek engedélyezése a szabály alól (tokenizmus), de a hozzáférés korlátozására korlátok fenntartása.
- a sémák változása....

Ahogy a feminista filozófusok évtizedek óta érvelnek, a jól ismert dichotómiák, amelyekkel az angolszász filozófia definiálja magát, jól illeszkednek a nemi dichotómiákhoz, pl. racionális/érzelmi, objektív/szubsjektív, elme/test; a filozófia ideáljai, pl. átható, szemléletes, szigorú, és amit teszünk, pl. támadunk, célba vesszük, leromboljuk az ellenfelet, azt férfiasnak és a nőivel szemben állónak

fogalmazzuk meg.

Ezek az ideálok és dichotómiák nem csak nemek szerintiek, hanem a színesbőrű filozófusok előtt álló kihívások szempontjából is relevánsak; a nőkhöz hasonlóan a nem-fehéreket is gyakran olyan sémákon keresztül érzékelik, amelyek kevésbé racionálisnak, a természethez és a testhez jobban kötődőnek ábrázolják őket, mint a fehéreket. Még ha valaki tudatosan el is utasítja ezeket a feltételezéseket, a sémák szintjén tovább működhetnek.

Hol kereshetjük a sémák hatását? A pszichológiában és a közgazdaságtanban számos olyan vizsgálat létezik, amelyekben azonos féléves dolgozatokat, önéletrajzokat és hasonlókat mutatnak be az alanyoknak, amelyekhez jellegzetes férfi vagy női, fekete vagy fehér neveket csatolnak. Az eredmények azt mutatják, hogy az értékelők - nemtől függetlenül - eltérően reagálnak attól függően, hogy a név férfi vagy női, illetve feketékhez vagy fehérekhez kapcsolódik. (Bertrand és Mullainathan 2004; Goldin és Rouse 2000; Steinpreis, et al 1999.) Ez, hihetően, a sémák működésének példája. Érthető módon másképp értelmezzük a nőkről szólóknak hitt információkat, mint ahogyan ugyanazt az információt értelmezzük, ha azt hisszük, hogy az egy férfiről szól. A munkahelyen azonban ez a tendencia értékelési torzítást jelenthet. Pszichológiai kutatások (Valian 14. fejezet) 1998, kimutatták, hogy a sémák nagyobb valószínűséggel irányítják az értékelést, amikor:

- A válasz gyors, kapkodó, vagy nem adnak elegendő időt a mérlegelésre.
- Nem fordítanak teljes figyelmet a feladatra.
- A döntéseket nem vonják felelősségre.
- Az értékelt személy egy olyan csoport tagja, amely jelentős kisebbségben van a területen, a fordulópont valahol 25-30% körül van.
- Az értékelő nincs tisztában a csoporttal kapcsolatos érveléssel kapcsolatos gyakori hibákkal, ezért nem korrigálja azokat.

Az ilyen értékelési torzítások potenciálisan relevánsak a doktori iskolába való felvétel, az állásokra és ösztöndíjakra való pályázatok, a tanítási értékelések (Superson 1999), valamint a kinevezésről és előléptetésről szóló döntések szempontjából.

De - gondolhatnánk - vannak objektív kritériumok az értékelésre. Ritkán van két pontosan egyenértékű állásjelölt. A jobb pályázó önéletrajzában például több cikket találunk szakmailag lektorált folyóiratokban. Az elmúlt öt év hét magasan értékelt filozófiai folyóiratában a szerzők nemére vonatkozó adatokra támaszkodva azonban azt szeretném javasolni, hogy a filozófia jelenlegi helyzetét tekintve el kellene gondolkodnunk azon, hogy még a szakértői bírálati folyamatban is van értékelési torzítás. Az általam gyűjtött korlátozott adatok alapján (például a beadványokra vonatkozó adatokkal nem rendelkezem) nem tudom azt állítani, hogy az értékelési torzítás szerepet játszik a filozófiában történő publikálásban. Inkább azért ajánlom fel az adatokat, hogy két dologra mutassak rá. Először is, a számok azt sugallják, hogy a nők alulreprezentáltak a "top" folyóiratokban, és meg kellene vizsgálnunk, miért

ilyen alacsonyak a számok. Másodszor, az a hipotézis, hogy a nők munkáit nem veszik méltányosan figyelembe, szemléletes példát nyújt arra, hogy az értékelésben milyen mélyen gyökerezik az előítéletesség. Ha a nők önéletrajzát nem értékelik tisztességesen a férfiakéhoz képest, és ha az általuk készített munkák, amelyeket

biztosítja, hogy az önéletrajzban szereplő sorokat sem értékeli igazságosan, akkor kettős hátrányt szenved: munkáját igazságtalanul ítélik meg, így nehezebben publikálhat rangos folyóiratokban; de még ha sikerül is egy férfival egyenértékű referenciákat létrehozni, önéletrajzát alacsonyabb rendűnek "olvassák". Ugyanez a hátrányhalmozás a filozófiában a kisebbségek helyzetére is vonatkozik.

Ez nem azt jelenti, hogy a nők (és a kisebbségek) számára a mérlegre kellene tennünk a hüvelykujjunkt, és nem kellene minden jelöltet az érdemeik össze értékelése alapján megítélnünk. Ez azonban azt jelenti, hogy még ha a döntések meghozatalakor az egyik szakaszban kellő körültekintéssel járunk el, ez nem biztos, hogy elégséges, mert egy korábbi szakaszban nem volt elégséges a körültekintés. Minden szakaszban ki kell gyomlálnunk az elfogultságot.

Adatok

A tanulmány 1. függeléke egy táblázatot tartalmaz, amely az *Ethics, Journal of Philosophy, Mind, Nous Philosophical Review, Philosophy and Public Affairs, Philosophy and Phenomenological Research, Philosophy and Philosophy and Phenomenological Research* című folyóiratokban megjelent cikkek és viták (a könyvismertetéseket nem számítva) szerzőinek nemére vonatkozó adatokat foglalja össze az elmúlt öt évből. A 2. függelék tartalmaz egy táblázatot, amely a hét vizsgált folyóirat szerkesztőit és társszerkesztőit tartalmazza. A 3. függelék tartalmaz egy táblázatot, amely a Leiter-jelentés szerinti rangsor szerint az ország "top 20" graduális tanszékén dolgozó férfiak és nők számát mutatja be.

Az adatok többnyire önmagukért beszélnek, bár van néhány dolog, amit érdemes megjegyezni. Először is, természetesen sok más kiváló folyóirat is van, amelyek nem szerepelnek az adatokban. Célom az volt, hogy azokkal a folyóiratokkal kezdjem, amelyeket az uralkodó elemzői paradigma a magas rangú folyóiratoknak tekint, amelyek a legnagyobb hatalommal bírnak a szakmán belül. Mivel egyes iskoláknak van egy listája a "preferált", szakértői értékeléssel ellátott folyóiratokról, amelyek szerepet játszanak a kinevezés és előléptetés elbírálásában, különösen figyelniük kell az ilyen folyóiratok statisztikáira.

Másodszor, az áttekintő számok sok szempontból nem adnak teljes képet. Például, ha csak az elmúlt öt év "cikkeit" vesszük figyelembe, és nem vesszük figyelembe a "vitákat", akkor a *Mind-ben* szereplő cikkek százalékát 95.5 férfiak írták.

Harmadszor, lehet, hogy a nők nem nyújtanak be nagy számban munkákat ezekbe a folyóiratokba. De ha ez így van, akkor meg kell kérdeznünk, hogy miért. Az alábbiakban felvetem a sztereotípiák fenyegetettségének kérdését; a sztereotípiák fenyegetettségének hatására az egyének alacsony kockázatú stratégiákat keresnek. Az alacsony kockázatú stratégiák azonban alacsony jutalommal is járhatnak. Ha a nők elkerülik a presztízst osztó folyóiratokhoz való beküldést, akkor ez

probléma.

Negyedszer, bár a húsz legjobb diplomás tanszék oktatóinak átlagosan 19 százaléka nő, csak az *Ethics* című folyóirat közelíti meg ezt a számot az elmúlt öt évben a nők által írt cikkek tekintetében. Ha ahogyan azt általában gyanítják - több nő szakosodik az etikára, mint más területekre (jó lenne adatokat szerezni ennek a gyanúnak a megerősítésére vagy cáfolatára), akkor még az *Ethics* ezen eredménye sem tekinthető egyértelmű sikernek.¹

Ötödször, bár a filozófiában gyakran úgy gondolják, hogy a nőket "csak nem érdekli annyira" az elmefilozófia, a nyelvfilozófia és hasonló, ez nem áll összhangban azzal a ténnyel, hogy a nyelvészet, a kognitív pszichológia és általában² a kognitív tudományok terén a nők jól teljesítenek.

Összehasonlításképpen megnéztük két rokon területről származó folyóirat adatait, ismét az elmúlt öt év fő cikkeit figyelembe véve, és az eredmény a következő volt:

Elme és nyelv: 26,5%-ban nők írtak cikkeket

Nyelvészet és filozófia: 24,4%-ban nők írtak cikkeket

Nem gyűjtöttünk adatokat a női oktatók képviseletéről az említett területek vezető tanszékein. Egy alaposabb tanulmánynak ilyen összehasonlításokat kellene végeznie.

Hatodszor, megdöbbentő számomra, hogy a vizsgált folyóiratokban, még az etikával és politikai filozófiával foglalkozó folyóiratokban is, olyan kevés feminista munkát publikálnak. Megjegyzendő, hogy az elmúlt öt évben több faji és rasszizmusról szóló munka jelent meg ezekben a folyóiratokban (bár ebből nagyon kevés), mint feminizmusról szóló munka. Tekintettel a feminizmussal foglalkozó női filozófusok számarányára, ez szembetűnő. Jennifer Saul elmondta nekem, hogy markáns különbséget lát a folyóiratokban a nyelvfilozófiai munkáira adott válaszokban, mint a feminista munkáira. A nyelvfilozófiával foglalkozó dolgozatait mindig elküldik bírálóknak; feminista írásait azonban rendszeresen visszaküldik anélkül, hogy egy bíráló megvizsgálta volna őket. Mi folyik itt?

Nem voltam abban a helyzetben, hogy szisztematikusan adatokat gyűjtsék a szakértői véleményezési folyamatról a hét vizsgált folyóiratnál. A folyóiratok honlapjaihoz való internetes hozzáférés és néhány szerkesztőbizottsági taggal való kapcsolatfelvétel révén azonban sikerült némi információt gyűjtenem. Ezek alapján egyértelmű számomra, hogy a filozófiai folyóiratok között nagy eltérések vannak abban, hogy mennyire anonim a bírálati folyamat. A *Journal of Philosophy* szerkesztőbizottságának egyik tagja szerint például: "A JP egyáltalán nem végez vak bírálatot, és nem küld dolgozatokat külső bírálóknak, hanem szinte minden bírálatot házon belül végez". Az *Analysis* honlapján ez áll:

Minden dolgozatot először a szerkesztő olvas el. Néhányat - esetleg módosítás vagy újbóli benyújtás után - maga a szerkesztő fogad el, és egy részüket kiküldi a bírálóknak. A továbbküldéskor a bírálók a dolgozatok "vakított" változatát kapják meg, ha a példányokat

ilyen formában küldik el.

A bírálói jelentéseket pedig továbbküldik a szerzőknek, ha a bírálók egyetértenek, bár a gyorsaság érdekében a bírálók csak a szerkesztő számára adhatnak gyors ítéletet. (*Elemzés - Folyóirat-információk*)

Egy anekdotát is elmeséltek egy tekintélyes folyóiratról, ahol egy diákmunkás az "első vágásig" jutott, mielőtt a dolgozatokat elfedték volna a bírálathoz. A *Philosophy and Public Affairs* azonban úgy tűnik, hogy alaposan anonim bírálati eljárás van, amelynek során a vezető szerkesztő minden dolgozatot elmaszkíroz, mielőtt továbbküldi a szerkesztőnek. A szerkesztő jelentős számú dolgozatot elutasít anélkül, hogy elküldené azokat a bírálóknak, de a bírálók nem ismerik az általuk bírált dolgozatok szerzőjét, hacsak nem látják a folyóiratban megjelenteket.

Tekintettel arra, hogy a sémák nagyobb valószínűséggel befolyásolják az értékelést, ha a döntések "élénkek", és ha nem vonják őket felelősségre, több kutatást kell végezni a szakma folyóiratainak bírálati politikájáról és gyakorlatáról.

Antifeminista "konszenzus"

A feminista filozófia szinte teljes hiánya a vizsgált folyóiratokban szöges ellentétben áll a feminista munkák elfogadásával más humán- és társadalomtudományok területén. A filozófia ebben a tekintetben reakciós, és általában annak is tekintik. Tekintettel arra, hogy számos tanszék megköveteli (vagy legalábbis ösztönzi), hogy nők tartsanak feminista filozófiaórákat, jelentős számú nő van, aki alkalmas feminista munkák publikálására.

Segíthetnek-e a sémák megérteni a szakma feminista filozófiához való hozzáállását? Mint korábban láttuk, a filozófiát a séma hiperracionálisnak, objektívnek, férfiasnak mutatja. A feminista filozófia sémája bizonyára a nőkkel és a nőiességgel hozza összefüggésbe, és érzelmi, politikai és nem objektívként kódolja. Ismét a sémák konfliktusával állunk szemben, ami megnehezíti, hogy a filozófia és a feminizmus összeegyeztethetőnek tűnjön. (A feminista filozófia hiánya a hét vizsgált folyóiratban önmagában nem bizonyítja a feminista filozófiával szembeni elfogultságot. Valószínű, hogy kevés feminista munkát nyújtanak be ezekbe a folyóiratokba. Állításomat, miszerint a filozófiában feministaellenes elfogultság van, számos forrásból, többek között személyes tapasztalatokból és mások beszámolóiból tudom alátámasztani. A folyóiratok adatai csak egy újabb jele annak, hogy valami nincs rendben).

Éghajlat, társadalmi normák

Ha a filozófiát a nemek/rasszok sémája irányítja, akkor logikus, hogy ez hatással van az éghajlatra.

- A filozófia tanszékek gyakran hiper-férfias helyek. Ilyenek:
 - versengő, harcias, (nem gondoskodó),³

- rendkívül ítélkező,

- az egyéni teljesítményre, az egyéni intelligenciára, a cselekvőképességre irányul,
- ellenséges a nőiességgel szemben.
- Közismert vicc, hogy a (férfi) filozófusok rosszul szocializálódnak. A nők szociálisan felelősek a jó társadalmi dinamika fenntartásáért. Mivel a filozófia tanszékeken nagyon nehéz a sikeres társas érintkezés, a nőket vagy terheli ez a felelősségtudat, vagy elidegeníti őket az a légkör, ahol a szokásos társadalmi normákat nem ismerik el.

A nőknek nehéz "otthon érezniük" magukat egy hipermasszkulinista környezetben, mivel ez az identitás potenciálisan fontos aspektusainak szublimálását igényli; mivel a filozófiában hangsúlyozott férfiasság néhány sajátos eleme a fehérséghez is kapcsolódik, ugyanez igaz a kisebbségekre is. Azok a nők és kisebbségek sikeresek, akik jól alkalmazkodnak a diszfunkcionális társadalmi környezethez, vagy jól tudják kezelni azt, illetve akik képesek alkalmazkodni egy bizonyos maszkulin normák által szabályozott milióhöz. Természetesen a klíma a férfiak számára is kérdés, akik nem érzik jól magukat az erősen maszkulinizált normákban (vagy a tágabb társadalmi normák felbomlásában).

Azokban a kontextusokban, ahol erős férfias nemi (és faji) sémák működnek, a sztereotípiafenyegetés problémává válik a nők és a kisebbségek számára. A pszichológiában végzett jelentős kutatások (pl. Steele 1997, Maass és Cadinu 2003) kimutatták, hogy

a negatív sztereotípiák részben felelősek a kisebbségi tagok alulteljesítéséért a sztereotípiák szempontjából releváns területeken. Pontosabban, azok a feladatok, amelyek esetében negatív asszociáció áll fenn a feladattartomány és a kisebbségi csoport között, fenyegetést jelentenek a kisebbségi tagok számára; a sztereotípiára véletlen megerősítésével kapcsolatos aggodalmuk viszont a teljesítmény csökkenéséhez vezet. (Maass et al, 2003,)

A negatívan sztereotipizált területen a kisebbségi státusz mellett a sztereotípiák fenyegetettségének előrejelzői a következők

tartalmazzák:

- erős azonosulás a területtel,
- erős azonosulás a fenyegetett társadalmi csoporttal,
- a teljesítmény feletti belső ellenőrzés érzése,
- esetleg "magas stigmatizáltsági tudatosság".

Ez azt sugallja, hogy a filozófiában a nőként (vagy nem fehér bőrűként) azonosított, a filozófiába erősen befektetett és a kognitív teljesítményükért felelős ágensként azonosított egyének (ahogyan azt a szakma normái is ösztönzik) nagyon érzékenyek a sztereotípiák fenyegetésére.

Bár a sztereotípiák fenyegetettségével kapcsolatban vannak viták, úgy tűnik, hogy a mechanizmusok

tartalmazzák:

- szorongás,

- tolakodó gondolatok,
- az óvatosság irányába történő elmozdulás (a várható értékelési torzításokra reagálva),
- csökkent teljesítményelvárás, azaz az ágensek kevesebbet várnak el önmaguktól,
- kivonulás.

Még azokban az esetekben is, amikor a sztereotípiafenyegetés csekély mértékű vagy egyáltalán nincs, a sztereotípiafenyegetéshez hasonló hatások jelentkeznek, amikor az egyén "szóló" egy csoportban, vagyis ha ő az egyetlen tagja a szociális csoportjának (Sekaquaptewa és Thompson 2002, Sekaquaptewa és Thompson 2003). A szóló státusz bizonyítottan hatással van mind a tanulásra, mind a teljesítményre. Fontos megjegyezni, hogy a szólóstátusz hatásai szituációsak: amikor a szólisták nem szóló kontextusban vannak, a hatások eltűnnek. Ez azt mutatja, hogy nem krónikus deficitről van szó.

Tapasztalatom szerint a szóló státusz gyakran azt eredményezi, hogy a mai napig nyelvemet "hülyének" érzem. Látom magam, amint képtelen vagyok követni egy érvelést, vagy világosan megfogalmazni a kérdésemet egy teljesen ismerős témában. Mindannyian tudjuk, milyen az, amikor a szorongás "elnémítja" az összetett gondolatokkal való küszködés. Kevésbé nyilvánvaló, hogy a nemi és faji egyenlőtlenségek hogyan teremtenek olyan kontextusokat, amelyekben a nők és a kisebbségek számára nehezebb a lehetőségeikhez mérten teljesíteni. Az emberek valószínűleg nem akarnak olyan területeket választani, ahol rendszeresen "hülyének érzik magukat", ahol azt érzik, hogy alulteljesítenek. De a sztereotípiákkal való fenyegetés és a túlságosan is gyakori egyeduralom kombinációja miatt ez valószínűleg ismerős tapasztalat a filozófiában dolgozó nők és színesbőrűek számára.

A jó hír az, hogy vannak olyan intézkedések, amelyek csökkenthetik a sztereotípiák fenyegetettségét (Maass és Cadinu 268-2702003,):

- Bizonyítsa be, hogy a sztereotípiák nem igazak, vagy mutasson be egy ellensztereotipikus szerepmodellt.
- Aktiválja a nem negatívan sztereotipizált alternatív csoportidentifikációt, például azáltal, hogy az értékelési kontextusban nem aktiválja a nemi vagy faji identifikációt, és ösztönzi a más (nem negatívan sztereotipizált) kategóriákkal való azonosulást.
- Kerülje el, hogy az értékelést a sztereotipizált területen való képességek tesztelésének tekintse. A logikai tesztek nem ragadják meg logikai intelligencia.
- Ösztönözze az intelligencia fokozatos szemléletét, amely alakítható és kemény munkával bővíthető.

Ajánlások:

1. Több adatra van szükségünk a különböző kérdésekről. Ez egyrészt azért fontos, hogy a filozófiában a nemi és faji előítéletekről hihető beszámolókat dolgozzunk ki, hogy tudjunk,

mivel állunk szemben, másrészt pedig azért, mert az adatgyűjtés ösztönzi az önellenőrzést, és lehetővé teszi számonkérésünket az intézményeken.

- Pipeline: a nők és kisebbségek száma a szakokon, a doktori programokban és minden rangon.
 - Folyóiratok: a beérkezett pályázatok nemek (és fajok?) szerinti megoszlása, a bírálóknak elküldött pályázatok százalékos aránya, átdolgozás és újbóli benyújtás, elfogadás, közzététel.
 - A folyóiratok bírálati szabályzatai: mennyire anonimak?
 - Szomszédos tudományágak.
2. Szüntesse meg a feminizmussal szembeni előítéleteket. A bevett feministáknak kellene:
- Küldje be munkáit a mainstream folyóiratokhoz.
 - Használjuk a "feminizmus"/"feminista" kifejezést írásunkban.
 - Idézzé a feminista munkákat; ösztönözze a többségi kollégákat, hogy olvassák és hivatkozzanak a saját területükön végzett feminista munkákra.
 - A feminista munkával kapcsolatos téves feltételezések megkérdőjelezése; a többségi kollégák/diákok oktatására szolgáló fórumok ösztönzése.
 - Bátorítsuk a férfiakat, hogy tanítsanak és írjanak a feminizmusról.
3. A sémák megzavarása
- Ne tűnjenek el, ne hagyják figyelmen kívül, és ne írják át a nőket és a kisebbségeket a filozófiában! Legyetek láthatóvá, tegyetek láthatóvá másokat.
 - Tegye egyértelművé a nemi, faji, osztály- és filozófiai sémákat, és hatástalanítsa őket.
 - Ne törődjön bele a filozófiai terek elférfiasításába. Találjunk módot az antiszociális viselkedés visszaszorítására. Ösztönözze az összetartozás érzését.
 - Az intelligencia filozófiai megértésének kiszélesítése.
4. Szervezz!
- Olyan kontextusok létrehozása, ahol a női filozófusok és a színesbőrű filozófusok vannak többségben.
 - Olyan kontextusok létrehozása, ahol a feminista filozófiát és a fajfilozófiát értékelik.
 - Hozzon létre elszámoltathatósági és támogatási rendszereket.
 - Ismerje meg a szélesebb körű intézményi (főiskolai/egyetemi/országos) forrásokat, amelyek hasznosak lehetnek.

Hivatkozások

Elemzés - Journal Information, <http://www.blackwellpublishing.com/submit.asp?ref=0003-2638&site=1>, május 1, 2007.

- Bertrand, Marianne és Sendhil Mullainathan. 2004. Emily és Greg jobban foglalkoztathatók, mint Lakisha és Jamal? Egy terepkísérlet a munkaerő-piaci diszkriminációról. *American Economic Review* 94(4): 991-1013.
- , 2005. Implicit diszkrimináció. *American Economic Review* 95 (2): 94-98.
- Goldin, C. és C. Rouse. 2000. A pártatlanság hangszerelése: A "vak" meghallgatások hatása a női zenészekre. *American Economic Review*. 90: 715-41.
- Lord, C. G. és Saenz, D. S. 1985. Memória hiányok és memóriafeleslegek: A tokenizmus eltérő kognitív következményei a tokenek és a megfigyelők számára. *Journal of Personality and Social Psychology* 49: 918-926.
- Maass, Anne és Mara Cadinu. 2003. Sztereotípusos fenyegetés: Amikor a kisebbségi tagok alulteljesítenek. *European Review of Social Psychology* 14: 243-275.
- Sekaquaptewa, Denise és Mischa Thompson. 2002. Az egyedülállóság eltérő hatásai a magas és alacsony státuszú csoportok tagjaira. *Personality and Social Psychology Bulletin* 28: 694-707.
- , 2003. Szóló státusz, sztereotípiák fenyegetése és teljesítményelvárások: Hatásuk a nők teljesítményére. *Journal of Experimental Social Psychology* 39: 68-74.
- Steele, C. M. A 1997. fenyegetés a levegőben: Hogyan alakítják a sztereotípiák a nők és az afroamerikaiak intellektuális identitását és teljesítményét. *American Psychologist* 52: 613-629.
- Steinpreis, R.E., K.A. Anders és D. Ritzke. 1999. A nemek hatása az álláspályázók és a kinevezésre jelentkezők önéletrajzának felülvizsgálatára: A national empirical study. *Sex Roles* 41 (7/8): 509-528.
- Superson, Anita. 1999. Szexizmus az osztályteremben: A nemi sztereotípiák szerepe a női oktatók értékelésében, in: *APA Newsletter on Feminism and Philosophy*, 99(1): 46-51.
- Valian, Virginia. 1998. *Miért olyan lassú? A nők előmeneteléről*. Cambridge: MIT Press.

Függelék 1

A nők képviselete a filozófiai folyóiratokban, 2002-2007

Áttekintés					
Napló	<u>#authors</u>	<u>#female</u>	<u>%női</u>		
Etika	114	22	19.30		
Jphil	120	16	13.33		
Mind	141	9	6.38		
Nous	155	18	11.61		
Phil felülvizsgálata	63	7	11.11		
PPR	212	26	12.26		
PPA	93	13	13.98		
Általános	898	111	12.36		
Napló	<u>#cikkek</u>	<u>#feminista</u>	<u>%feminista</u>	<u>#race</u>	<u>%race</u>
Etika	105	3	2.86	3	2.86
Jphil	113	0	0.00	2	1.77
PPA	78	4	5.13	3	3.85
Általános	296	7	2.36	8	2.70
Megjegyzés: A Mind, a Nous, a Phil Review és a PPR az elmúlt öt évben (amennyire meg tudom állapítani) nem publikált feminista vagy faji tartalmú cikkeket.					

Függelék 2

Filozófiai7 folyóiratok szerkesztői és segédszerkesztői, tavasz 2007

	Szerkesztő	Assoc. Ed, Advisory Ed.		
		Összesen #	#female	
Etika	John Deigh	9	2	
Filozófiai folyóirat	lásd alább *	n/a	n/a	
Mind	Thomas Baldwin	3	0	
Nous	Ernest Sosa	13	1	
Filozófiai áttekintés	Nick Sturgeon, Brian Weatherson	14	3	**
PPR	Ernest Sosa	56	9	***
PPA	Charles Beitz	5	2	****
ÖSSZESEN		100	17	

*Faculty of Columbia Filozófiai szerkesztőség: Bernard Berofsky, Akeel Bilgrami, John Collins, Arthur C. Danto, Kent Greenawalt, Patricia Kitcher, Philip Kitcher, Isaac Levi, Wolfgang Mann, Mary Mothersill, Frederick Neuhausser, Christopher Peacocke, Carol Rovane, Achille C. Varzi, + 4 férfi tanácsadó szerkesztő.

**A szerkesztők a Cornell karon váltják egymást, jelenleg Sturgeon és Weatherson. A segédszerkesztőket a tanszék többi tagja alkotja: Richard Boyd, Andrew Chignell, Matti Eklund, Gail Fine, Carl Ginet, Harold Hodes, T. H. Irwin, Michelle Kosch, Scott MacDonald, Richard W. Miller, Michele Moody-Adams, Sydney Shoemaker, Henry Shue, Nicholas Silins.

***No Assoc. Eds. A számok a szerkesztőbizottságra vonatkoznak.

****Plus férfi5 tanácsadó szerkesztők

Függelék 3

A nemek aránya a filozófia tanszékek 1-20-as rangsorában az 1-20-as rangsor szerinti rangsorolásban. 2006

		Leiter #'s	%	Nők megerősítése	Megerősítés Összesen	%	Teljes Nők	Tenured Assoc Nők	Nem biztosított Assoc/Asst Nők
1	NYU	2/18	11%	2	18	11%	1		1
2	Rutgers	4/29	13%	4	29	13%	2	2	
3	Princeton	4/19	21%	4	21	19%		1	3
4	U. Michigan	1/22	4%	1	22	4%	1		
5	U. Pittsburgh	4/29	13%	3	20	15%		1	2
6	Stanford	7/24	29%	6	24	25%	1	1	4
9	Harvard	5/17	29%	4	16	25%	4		
9	MIT	2/11	18%	2	11	18%	2		
9	UCLA	3/17	17%	3	17	17%	1	1	1
10	Columbia	8/22	36%	8	22	36%	4		4
11	UNC	3/22	13%	3	22	13%	2		1
12	Berkeley	4/16	25%	3	16	18%	2	1	
13	U. Arizona	6/21	28%	6	21	28%	1	3	2
14	Notre Dame	5/41	12%	6	42	12%	2	2	2
15	UT-Austin	2/27	7%	2	27	7%	2		
16	Barna	3/13	23%	3	13	23%	2	1	
17	Cornell	3/14	21%	3	14	21%	2	1	
18	USC	3/19	15%	3	19	15%	1	2	
19	Yale	6/17	35%	6	17	35%	4	1	1
20	UCI	4/21	19%	4	21	19%	3		1
			19.5%	76	412	18.7%	37	17	22

MEGJEGYZÉSEK

Köszönet Nina Emery-nek az ötleteiért és az adatgyűjtéssel kapcsolatos kiváló munkájáért. Számos észrevételt kaptam ezzel az esszével kapcsolatban, mióta 2007 áprilisában az APA központi részlegénél bemutattam, és ezt követően széles körben terjesztettem. Köszönöm mindazoknak, akik visszajelzést adtak nekem. Külön köszönet Lauren Ashwellnek, Sylvain Brombergernek, Caspar Hare-nak, Heather Logue-nak, Kate Manne-nak, Agustin Rayónak, Damien Rochfordnak, Jennifer Saulnak, Robert Stalnakernek, Anita Supersonnak és Ekaterina Vavovának a hasznos beszélgetésekért az adatokról való gondolkodásom korai szakaszában.

¹ Köszönöm Marilyn Friedmannak, hogy rámutatott erre a Központi APA Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottság által összehívott APA-panelen folytatott vita során, ahol 2007 először mutattam be ezeket az adatokat.

² Köszönet Sylvain Brombergernek ezért a pontért, valamint azért a javaslatért, hogy nézzük meg a nyelvészeti és kognitív tudományos folyóiratokat.

³ Egy leendő végzős hallgatónak az MIT-n idén egy másik tanszék azt mondta, hogy az ő programjukban "a legerősebbek túlélése a lényeg".